

ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ

Δρ. Δήμητρα Καμαρινού

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

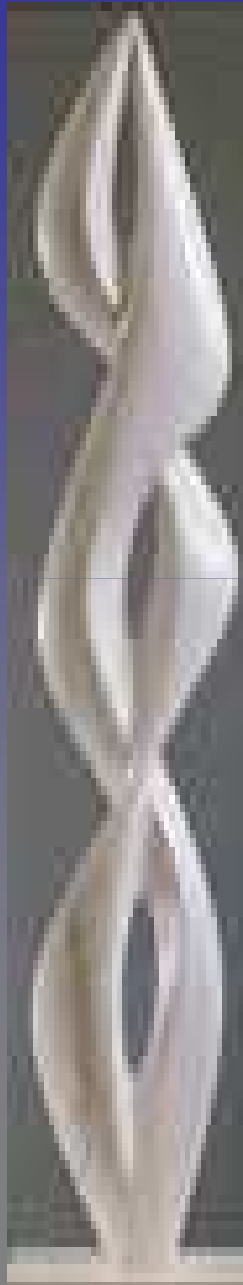
- Υγεία δεν είναι η απουσία νόσου.
- Είναι η σωματική, ψυχική και κοινωνική ευεξία

ΥΓΕΙΑ

ΣΩΜΑΤΙΚΗ

ΨΥΧΙΚΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

Το σχολικό περιβάλλον:

- Είναι ασφαλές (ασφάλεια σχολικών κτιρίων, αντισεισμική προστασία, ασφάλεια σχολικών εργαστηρίων)
- Τηρούνται οι όροι υγιεινής
- Είναι προσβάσιμο σε άτομα με ειδικές ανάγκες

Το σχολικό περιβάλλον:

- Καλλιεργεί το σεβασμό
- Την αποδοχή στη διαφορετικότητα
- Την ελευθερία της έκφρασης
- Υποστηρίζει την πολύπλευρη ανάπτυξη των μαθητών

Το σχολικό περιβάλλον:

- Καλλιεργεί την επικοινωνία
- Τη συνεργασία
- Το ομαδικό πνεύμα
- Την αναγνώριση, αποδοχή μαθητών φορέων διαφορετικών πολιτισμικών στοιχείων - αξιών

ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Η Α.Υ. δεν νοείται ως κάτι που μπορεί να συμβαίνει μόνο εκτός σχολικού ωραρίου, εφόσον τα υποκείμενα είναι τα ίδια
- Αφορά το σύνολο της σχολικής καθημερινότητας εκπαιδευτικών και μαθητών
- Στο δικαίωμα της εκπαίδευσης εμπεριέχεται το δικαίωμα της υγείας σε όλες τις διαστάσεις της

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ

- 1. Ναδειχθεί η ανάγκη προαγωγής του δικαιώματος της υγείας των μαθητών σε όλες τις διαστάσεις της στη σχολική καθημερινότητα στο πλαίσιο του θεμελιώδους δικαιώματος εκπαίδευσης όλων των μαθητών.
- 2. Να παρουσιαστεί η υφιστάμενη κατάσταση και οι συγκεκριμένοι τρόποι καταστράτηγησης αυτών των δικαιωμάτων
- 3. Να διερευνηθούν οι ανασταλτικοί παράγοντες και η δυναμική που φέρει η εφαρμογή της παιδαγωγικής φιλοσοφίας των καινοτόμων δράσεων στην υλοποίηση των επιταγών της UNESCO
- 4. Να προταθούν άμεσα εφαρμόσιμες και ορθολογικές λύσεις

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑ CESCR, 13
1.Επίπεδο γραμματισμού του 1/4 με 1/5 των μαθητών χαμηλότερο από το αναμενόμενο για τη σχολική τάξη που φοιτούν	<i>Flexibility:</i> adaptable & responsive to learner's needs Education should aim to enable the individual to: <i>freely develop their personality & dignity and effectively participate in a free society;</i> Το σχολείο θα πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες κάθε μαθητή, ώστε να μπορέσει να αναπτυχθεί και να συμμετέχει ενεργά σε μια ελεύθερη κοινωνία
2.Δυσκολία παρακολούθησης της ύλης από μαθητές με πρόβλημα γραμματισμού. Για ποιους μαθητές γίνεται το μάθημα;	
3.Δυσκολία ένταξης (αποκλεισμός – υποτίμηση) στην ομάδα της τάξης των μαθητών με πρόβλημα γραμματισμού	
4.Πολιτισμικά στερεότυπα μαθητών (ανώτεροι-κατώτεροι, βάρβαροι – πολιτισμένοι)	<i>Acceptability:</i> The form & substance of education (including curricula & teaching methods) must be <i>acceptable</i> (e.g. relevant, culturally appropriate & of good quality) to students & parents. Education should aim to enable the individual to contribute to tolerance & respect for human rights Η διδακτέα ύλη και οι μέθοδοι πρέπει να είναι σχετικές, πολιτισμικά κατάλληλες και καλής ποιότητας για τους μαθητές και τους γονείς
5.Προκαταλήψεις για μαθητές από άλλες πολιτισμικές ομάδες.	
6. Τα προγράμματα Α.Υ. λειτουργούν στο περιθώριο του σχολείου	

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ: Η ΠΑΡΟΧΗ ΓΝΩΣΕΩΝ ΔΕΝ ΑΡΚΕΙ

Η εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν είναι η εκμάθηση των κειμένων των βιβλίων της Γλώσσας και της Πολιτικής και Κοινωνικής Αγωγής

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

- Θεσμικό πλαίσιο σχολείου
- Παιδαγωγικές μέθοδοι
- Εκπαιδευτικοί
- Σχολικά βιβλία
- Εκπαιδευτική πολιτική
- Θεσμός καινοτόμων δράσεων

Α.ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

- Αντιμετωπίζει την τάξη ομοιόμορφα
- Δεν συμβάλλει στην ανάπτυξη κάθε μαθητή

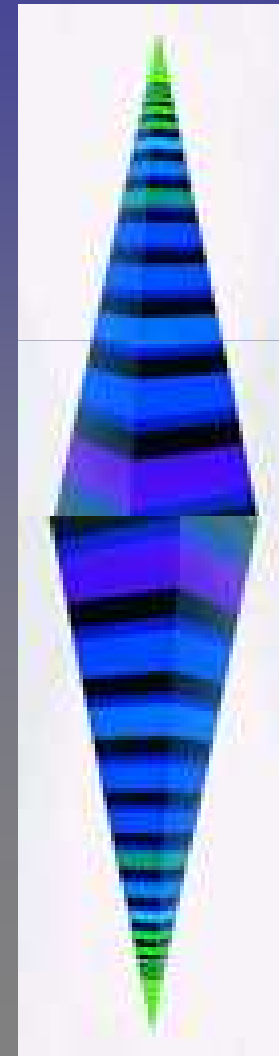

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

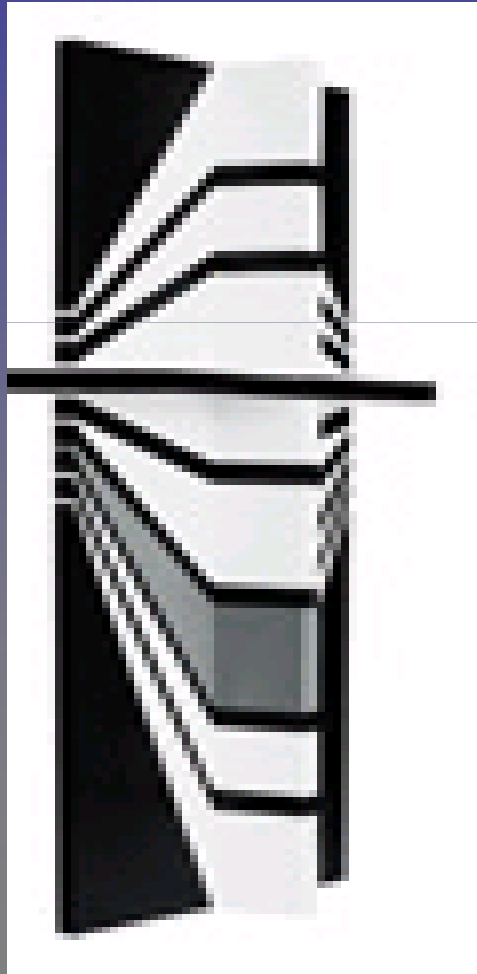
- Προσαρμογή της παρεχόμενης εκπαίδευσης στο επίπεδο και στις ανάγκες κάθε μαθητή
- Αυτό αφορά τους μαθητές όλων των επιπέδων μιας σχολικής τάξης

1.1.ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΑ ΣΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

1.2.ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Β. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ CURRICULUM

- Δασκαλοκεντρικές

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

- Εξασφάλιση της συμμετοχής όλων των μαθητών
 - Πρόκληση ενδιαφέροντος
 - Παιδαγωγικές δραστηριότητες που απαιτούν διαφορετικές δεξιότητες
- Ποιότητα στην παρεχόμενη εκπαίδευση

2.1.Η δυναμική των βιωματικών μεθόδων

- Οι μαθητές μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν
- Ανακαλύπτουν και καλλιεργούν τις ικανότητές τους
- Έχουν ποικίλες μαθησιακές ευκαιρίες
- Παραστατικό υλικό και εμπειρίες ανακάλυψης υποστηρίζουν τη μαθησιακή διαδικασία

2.2.Η δυναμική των δραστηριοτήτων δημιουργικής έκφρασης

Η μάθηση είναι συναισθηματική, αισθητηριακή εμπειρία

- Λόγος
- Δημιουργικά παιχνίδια
- Παιχνίδια ρόλων
- Δρώμενα
- Κατασκευές
- Εικαστικές, μουσικές, κινητικές δράσεις

2.3.Προγράμματα Αγωγής Υγείας

- Σεξουαλική αγωγή
- Διατροφή
- Υγεία και πρόληψη
- Περιβάλλον και υγεία
- Αντισεισμική προστασία
- Ασφάλεια στο σχολείο
- Ενεργός Πολίτης

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Επικοινωνία
- Συνεργασία
- Αποδοχή της διαφορετικότητας

3.1.Η δυναμική υποστήριξη της ομάδας

ΜΕΘΟΔΟΙ ΟΜΑΔΟΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Συζήτηση – Αποδοχή – Σεβασμός

Όταν δεν ξέρω,
δεν μπορώ,
ή δε θέλω
να κάνω «αυτό που πρέπει»

- Συνεργασία σε ομάδες
- Επικοινωνία
- Έκφραση, μοίρασμα στην ομάδα
- Κοινές δράσεις

Κατανόηση της διαφορετικότητας α. σε ατομικό επίπεδο

προσγείωση

απογείωση

Αποδοχή της διαφορετικότητας β. σε πολιτισμικό επίπεδο

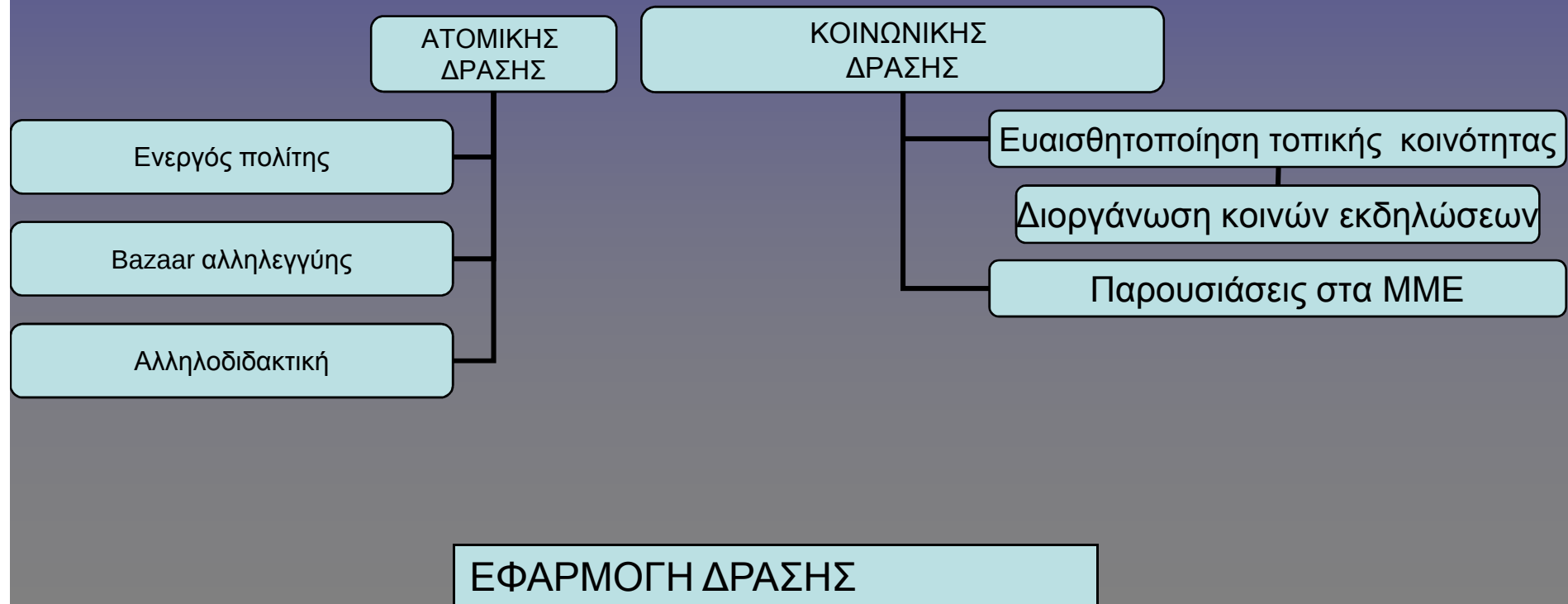
3.2. Προγράμματα Αγωγής Υγείας

- Διαπροσωπικών σχέσεων, επικοινωνίας
- Διαφυλικών σχέσεων και σεξουαλικής αγωγής
 - Συζητήσεις εφήβων
- Στηρίζομαι στα πόδια μου: ταυτότητα, αυτοεκτίμηση, έκφραση συναισθημάτων, αποφασιστικότητα
 - Ρατσισμός και ενδοσχολική βία

3.3.Η δυναμική της αλληλοδιδασκτικής

4. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ

5. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

ΕΞΕΤΑΣΗ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΥΠΟ

•ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ - ΞΕΝΟΦΟΒΙΑ

- Μέσω των οδηγιών του αναλυτικού προγράμματος, των ορισμένων διδακτικών μεθόδων και του περιεχομένου των σχολικών εγχειριδίων η θέση της εθνικής συνέχειας υποστηρίζεται στη βάση εθνικιστικών ιδεών του περασμένου αιώνα, καλλιεργώντας το φόβο των υποτιθέμενων κινδύνων που απειλούν τις εθνικές κουλτούρες εξαιτίας της πολιτισμικής επαφής διαφορετικών πολιτισμικών και εθνικών ομάδων.
- Στη βάση της πανευρωπαϊκής εκτενούς έρευνας Youth and History διαπιστώθηκε ότι αυτή η ιδεολογία απαντάται στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες εμποδίζοντας την ανάπτυξη κοινής ευρωπαϊκής συνείδησης (Angvik and von Borries 1997, Dragonas and Frangoudaki 1997).

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ: ΟΙ ΠΥΛΩΝΕΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΚΕΝΤΡΙΣΜΟΥ

Χωρίς να υποτιμώνται και κοντά στην προβολή γεγονότων και περιόδων της ιστορίας, που χαρακτηρίζονται από εθνικά επιτεύγματα, μπορεί να προστεθεί ο χρονολογικός χάρτης του γείτονα/ ιστορικού αντίπαλου.

Με αυτήν την αντιπαράβολή θα μπορούν να ερμηνευθούν καλύτερα γεγονότα της ίδιας ιστορικής περιόδου και της κοινής πολεμικής σύρραξης. Στο παράδειγμα Ελλάδας – Τουρκίας, η λεγόμενη **«Μικρασιατική Καταστροφή»** για μας και ο ονομαζόμενος **«Εθνικοαπελευθερωτικός πόλεμος»** για τη γείτονα χώρα.

Ποιες όψεις των διαφορετικών Ιστοριών να επιλεγούν, με ποια κριτήρια;

Ο διδάσκων χρειάζεται να προσπαθήσει να εξασφαλίσει ότι όλοι οι μαθητές από διαφορετικές πολιτισμικές ομάδες θα κατανοήσουν ένα παρελθόν που είναι κοινή κληρονομιά τους

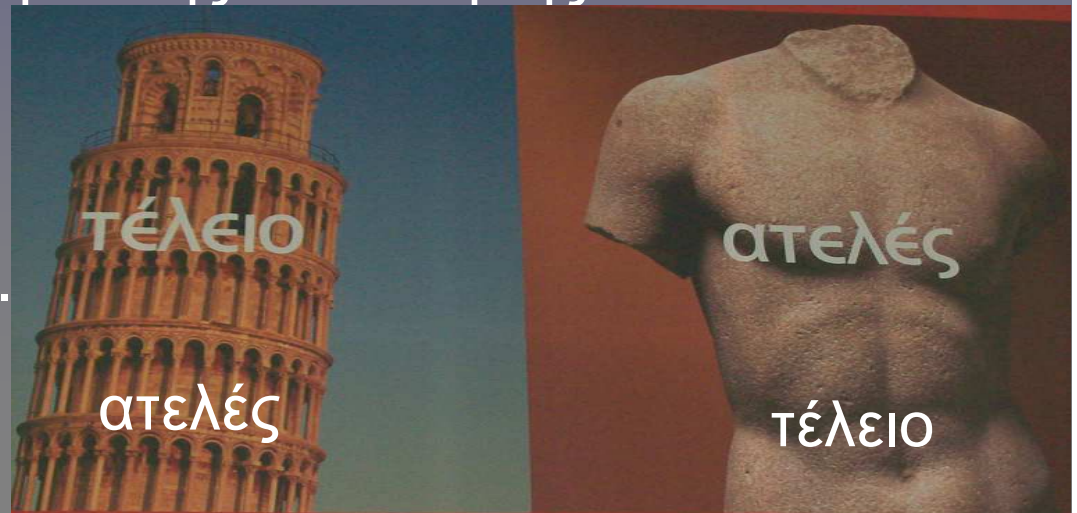
- Χρειάζεται να παρέχει διαφορετικές οπτικές στα ιστορικά γεγονότα

- και να διδάσκει έννοιες που προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα (Georgiadis and Zisimos 2008, Davies 1993)

Οι μελετητές τονίζουν τις «θεραπευτικές» δυνάμεις της σχολικής Ιστορίας ως προς την καλλιέργεια της κατανόησης

και ως προς την ενότητα διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων

(Erdington 1982, Ferro 1981).

Γ. Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΥΛΗ-ΒΙΒΛΙΑ

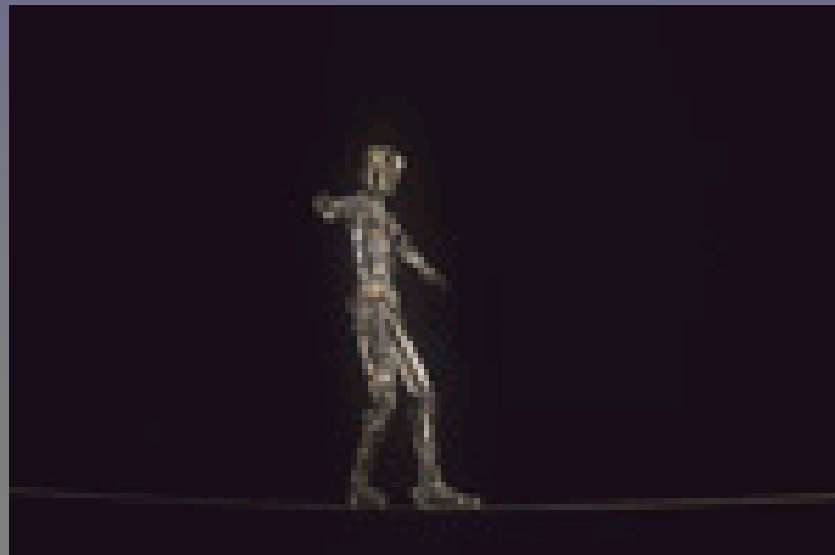
- Κοινή διαπίστωση πολλών ερευνών είναι ότι το σχολικό βιβλίο, κυρίως, υπήρξε και εξακολουθεί να είναι στην ελληνική εκπαίδευση ένα σημαντικό εργαλείο εμπέδωσης της εθνοκεντρικής ιδεολογίας και αναπαραγωγής εθνικών στερεοτύπων.

(Frangoudaki, 2000,
Dragonas and Frangoudaki 2000,
Dragonas and Frangoudaki 1997,
Φραγκουδάκη και Δραγώνα 1997,
Καψάλης, Μπονίδης Σιπητανίδου 2000,
Koulouri 2001 Δραγώνα 1997).

Δ. ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

Η έρευνα των Georgiadis and Zisimos (2008) αναφορικά με το ρόλο των δασκάλων στην αντιμετώπιση του προβλήματος του εθνοκεντρικού περιεχομένου της Ιστορίας στις πολυπολιτισμικές τάξεις μας έδειξε ότι οι εκπαιδευτικοί μόνο σε μικρό βαθμό λαμβάνουν υπόψη τους την παρουσία των «άλλων» μαθητών, νιώθοντας συμπάθεια για τις δυσκολίες τους.

Με συναισθήματα αβεβαιότητας και δισταγμών και χωρίς να είναι στην ουσία απαλλαγμένοι από στερεότυπα ανώτερων-κατώτερων πολιτισμών, εργάζονται σε ένα πλαίσιο καθημερινών πιέσεων και διλημμάτων προσπαθώντας να εφαρμόσουν στην καλύτερη περίπτωση αυτοσχέδιες πρακτικές λαμβάνοντας υπόψη τους την πολιτισμική διαφορετικότητα.

Σε αυτήν την προοπτική ανασταλτικοί παράγοντες είναι:

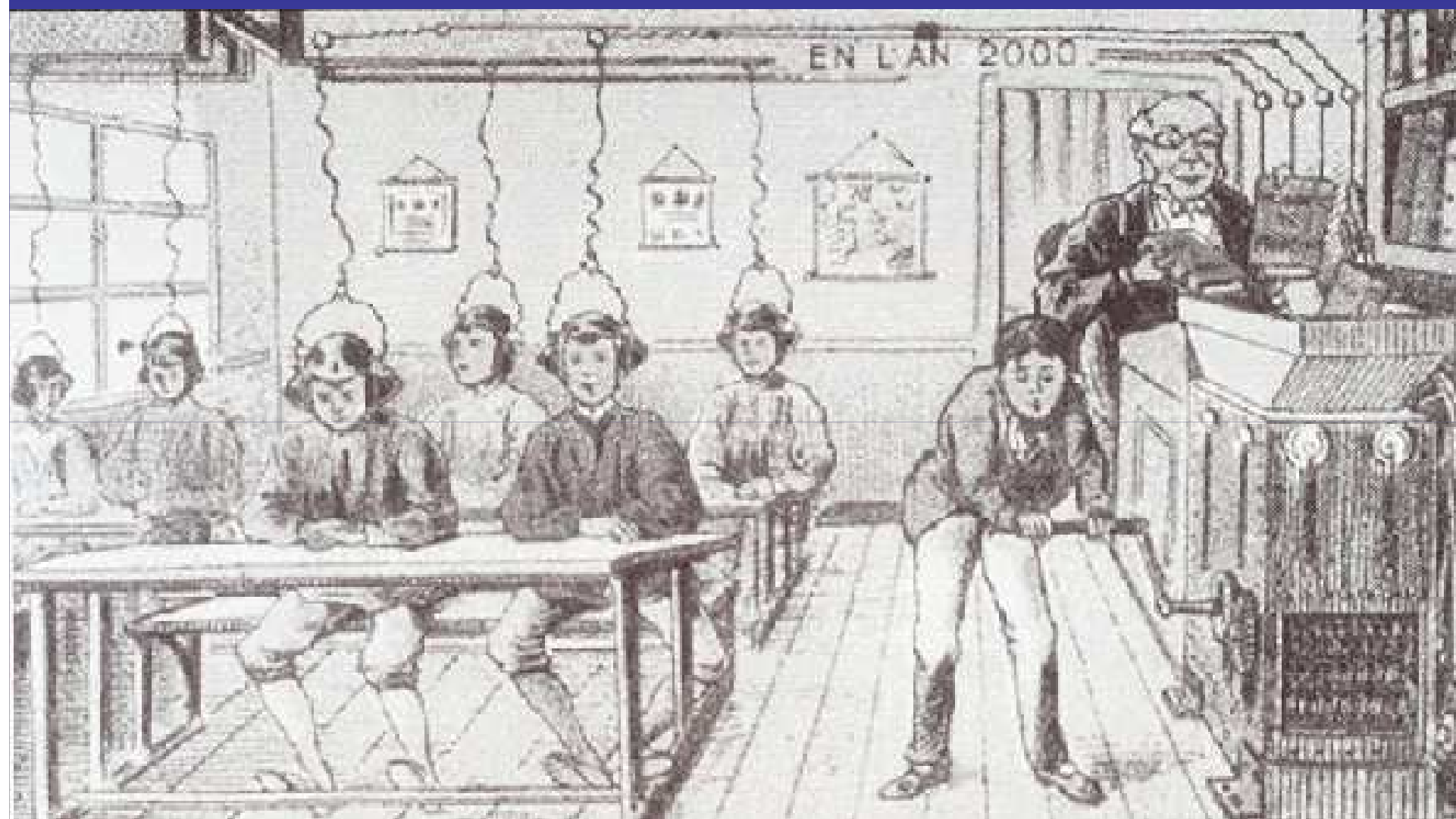
η έλλειψη αναλυτικού προγράμματος, που να την υποστηρίζει, ώστε να μην επαφίεται στο φιλότιμο αυτοσχεδιασμό ορισμένων εκπαιδευτικών, καθώς και

η έλλειψη συστηματικής κατάρτισης των σημερινών εκπαιδευτικών στο πλαίσιο της προηγούμενης πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (Spinthourakis *et al* 2005).

Ε. Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΣΧΗΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΣΤ. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Υποστήριξη προέρχεται:

- από το θεσμό των σχολικών δραστηριοτήτων
- από το δίκτυο των έμπειρων και καταρτισμένων Υπευθύνων Καινοτόμων Δράσεων

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

•Οι βιωματικές μέθοδοι διευκολύνουν τη συμμετοχή όλων των μαθητών

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

Δεν επικεντρώνονται μόνο στη γνώση αλλά και στην καλλιέργεια ψυχοκοινωνικών δεξιοτήτων

ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΗ ΑΓΩΓΗ

Προσαρμόζονται στις ικανότητες κάθε μαθητή

ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Προάγουν τη συνεργασία και την ομαδική δουλειά

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Υπάρχει εκπ. υλικό για προγράμματα που καλλιεργούν την επικοινωνία, την έκφραση συναισθημάτων, την αυτοεκτίμηση, την αναγνώριση της ταυτότητας, την ισοτιμία στις σχέσεις

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Παρέχουν τη δυνατότητα συστηματικά και με αποτελεσματικό τρόπο και για μεγάλο χρονικό διάστημα να διαπραγματευθούν ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Μοναδικός πυρήνας εκπαιδευτικών με γνώση, κατάρτιση και εμπειρία στην υλοποίηση προγραμμάτων που προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα στο ελληνικό σχολείο

Εμπειρία στην εισαγωγή καινοτόμων προγραμμάτων και δράσεων στο παραδοσιακό σχολείο

Εμπειρία και γνώση στη διάχυση καινοτόμων δράσεων στα σχολεία, στην επιμόρφωση στην πράξη των εκπαιδευτικών και στην ποικιλότροπη υποστήριξη και έλεγχο της υλοποίησής τους

Όχι μέσα από τη βιβλιογραφία αλλά μέσα από εφαρμογές, λάθη και δοκιμές μιας 20/ετίας είναι πια γνώστες των καλών πρακτικών, που είναι κατάλληλες για το ελληνικό σχολείο

Υπηρετούν έναν παιδαγωγικά επιτυχημένο θεσμό που εξασφαλίζοντας ουσιαστική αγωγή πέτυχε επί δεκαετίες να ξαναφέρει τα απογεύματα τους μαθητές στα σχολεία σε εθελοντική βάση

Πλέον όχι μόνο δεν έχουν να ζηλέψουν από τις καλές πρακτικές βορειοευρωπαϊκών χωρών, αλλά μπορούν να διδάξουν από την επιτυχημένη πολυδιάστατη εμπειρία τους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το ζητούμενο δεν είναι η αναβάθμιση του εκπ. συστήματος.

Είναι η ανατροπή ενός παρωχημένου εκπαιδευτικού συστήματος,

το οποίο δε σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα του συνόλου των μαθητών στη μόρφωση και η σταδιακή εγκαθίδρυση ενός σχολείου:

- Όπου οι μαθητές δε θα βλέπουν την πλάτη του συμμαθητή τους
- Θα έχουν ευκαιρίες να κτίσουν τη γνώση τους στο επίπεδο που βρίσκονται ανάλογα με τις ανάγκες τους
- Θα μαθαίνουν μέσα από συγκεκριμένες δράσεις το σεβασμό, την επικοινωνία, την αποδοχή της διαφορετικότητας,
- Θα εξασκούνται στην εφαρμογή των δικαιωμάτων και των στρατηγικών δράσης του ευγενούς πολίτη

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ	ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
1.Επίπεδο γραμματισμού του 1/4 με 1/5 των μαθητών χαμηλότερο από το αναμενόμενο για τη σχολική τάξη τους	•Επίπεδα στη γλώσσα τουλάχιστον •Μικρότερος αριθμός μαθητών στη διδ/λία γλώσσας
2.Δυσκολία παρακολούθησης της ύλης από μαθητές με πρόβλημα γραμματισμού	•Βιωματικές μέθοδοι •Οπτικοακουστικό υλικό •Αλληλοδιδακτική
3.Δυσκολία ένταξης στην ομάδα της τάξης των μαθητών με πρόβλημα γραμματισμού	•Διάταξη θρανίων σε σχήμα Π. •Δραστηριότητες καλλιέργειας της επικοινωνίας •Εργασία σε ομάδες
4.Πολιτισμικά στερεότυπα μαθητών (ανώτεροι-κατώτεροι, βάρβαροι – πολιτισμένοι)	Η κοινή μας Ιστορία και κληρονομιά Στοιχεία της εθνικής Ιστορίας κάθε μαθητή Διαφορετικές οπτικές για τις κοινές ιστορικές πολεμικές συρράξεις
5. Προκαταλήψεις για μαθητές από άλλες πολιτισμικές ομάδες.	Γενεαλογικό δένδρο/ιστορία του ονόματός Καλημέρα σε όλους/γιορτές Προγράμματα Α.Υ.
6. Τα προγράμματα Α.Υ. λειτουργούν στο περιθώριο του σχολείου	Δημιουργία Τμήματος Βιωματικής Μάθησης και Συμβουλευτικής ανά νομό

Δημιουργία πυρήνα ανά νομό:
Τμήμα
Βιωματικής Μάθησης και Συμβουλευτικής

A photograph of a white soccer ball with black patterns hitting a white goal net. The net is strung between red vertical posts. The background is a green field. The image is framed by a blue gradient border.

ικανότητα

τύχη

